

Nro 35.

**A' FELS. R. TSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Költ Bétsben Octobernek 29-dik napján 1793.
esztendőben.*

Frantzia Ország.

Az őszi *aequinoctiumban*, avagy napnak és éjnek egyenlőségekor tétellett múlt esztendőben Frantzia Ország közönséges társasággá; ettől kezdik a' patriotáknak fejeik, az esztendőket, hónapokat, heteket, és napokat is számlálni, mint-ha már mozdúlhatatlanná tették volna köz társaságoknak fundamentomát. A' N. Gyűlésnek legközelebb tett rendelése szerént, a' minden napi dolgoknak folytatására, meg hagyatott ugyan az idő régi számlálásának módja; hanem a' közönséges polgári, és törvényes dolgokra nézve, mindenek a' Frantzia új kalendárium szerént fog-

nak folytattatni. Ezen új kalendáriom szerént 12 éggymáshoz hasonló, 30 napokból álló hólnap lesz az elztendőben, a' fenn maradott 5 napok pedig, a' mint már egy ízben jelentettük, közönséges áhétatosságra rendeltettek. Sem a' hólnapoknak, sem a' napoknak nem lesznek olyan neveik mint vóltak eddig, hanem tsak szám szerént fognak neveztetni. Minden hólnapban három 10 napból álló tized lesz, ezeknek sem lesz semmi különös nevek, hanem tsak ez: 1. 2. 3-dik. Minden negyedik elztendő *Frantziád*-nak fog neveztetni. A' napok sem órák, hanem tizedek szerént fognak meg határoztatni. Illyetén alacsony dolgokkal töltik a' Frantzia nemzetnek előjárói idejeket, mintha fontosabb dolgokra nem vehetnék elméjeket. Ebből is ki tettik alacsony és álhatatlan characterjek, 's természeti hajlandósága, melly többnire a' dolgoknak felső izme körül szokott foglalatoskodni.

Oct. 3-dik napján végeztetett el *Brissóthnak* és társainak processusok, mellynek fel olvastatása három egész óráig tartott. Leg kiváltképpen, a' tulajdonítatik nékie vétkül, hogy *Dumuriert* a' ministeriumba bé vitte; (úgy hallatik, hogy ez a' bújdosó tsillag *Szebenben* (Erdélyben) meg fogtatott volna, de bizonyosan nem tudatik ő legyen é, vagy más); hogy az Európai hatalmaságok ellen hadat indított; hogy a' *Vendei* osztályban ő támasztotta a' hazafiak között való háborúságot; hogy a' királyi méltóságnak vissza vitelén gondolkodott, és így haza áruló vólt. Ő 's vele éggütt 47 képviselők, kik között vagyon *Égalité Filep* is, a' Revolutionális ítélő széknek által adattak, olly véggel, hogy minden halasztás nélkül halálos sententzia mondattasson fejeikre. Más 54 deputatusok pedig áristomba tétettek azért, hogy múlt *Juniusnak* 6-dik és 19 dik napjain ellene mondottak, a' *Máj.* utolsó napján történt revolutió ellen, a' mellyen t. i. a' N. Gyűlésnek *hegyi* része győzedelmeskedett a' *völgy* részen, és így tetemesen meg sértették a' Nemzeti

Gyűlésnek igaz, valóságos, és meg ronthatatlan hívségű tagjait.

Minekutánna az újjabb Frantzia Financierek, az az, a' Fr. K. társaságnak kints tárát igazgató Izeméliek, égyügyü módját találták volna ki annak igazgatásának: világosságra jöve, melly témérdek légyen annak adossága, mellyet jövö *Juliusig* lehetetlen meg határozni. Mindazáltal e' következendöket mostan is tudjuk: 1. Hogy a' fel nem mondatható constituált, az az törvényes adosságnak esztendei interese 89 millió 888 ezer 365 livrára megyen. 2. A' fel mondható, és magában az Országban fizetendö adosság 415 milliom 945 ezer 312 livrából áll. 3. Idegenektöl fel vétett, és fel mondatható adosság 11 millió 956003 livrát teszen. 4. A' Revolutiónak kezdetétöl fogva, 625 millió 706309 livrát vett fel költsön a' N. Gyűlés. 5. A' király képevel meg jegyeztetett, és így el töröltetett assignáták 558 millió 624000 livrára; a' folyamatban lévő assignáták pedig 3000 millió 222053 livrára mennek. Ezekből világos, hogy témérdek jövedelme vagyon ugyan a' tántorgó Frantzia respublikának, a' koronához, a' királyi hertzegekhez, az el óltatott papi rendekhez, Érsekségekhez, püspökségekhez, és hazájokból ki költözött Frantziákhoz tartozó ingó és ingatlan jószágokból; de vagyon adosságok is anynyi, mellyet nem eggy hamar fog a' nemzet ki irtani, vagynak olyanok is, mellyeket, a' miképpen a' jelenvaló környülállások mutattyák, a' *Párisi* nagy harang fogja meg fizetni.

Oct. 9. dik napján eggy olly végzés hozatott a' N. Gyűlés által, a' melly nagy ösztöne leszen a' Frantzia köz társaság zsákmányozó hajóinak fel gerjesztetésekre. E' szerént az el rabóltatandó ellenséges hajók az el rabloké lesznek: úgy mindazonáltal, hogy a' köz társaságnak jussa leszen az hajóknak pénzen lejendö meg vételekre, 's köz szolgálatra való alkalmaztatásokra. Eggy 90 ágyús linea hajóért 5000; 80 - 64 ágyús hajóért 4000; minden magános ágyúért 200 livra

fog fizettetni. Minden el süllyesztendő avagy meg égettendő linea hajónak ágyújáért 600 — minden el süllyesztendő, vagy semmivé tétendő fregattának, 's más kisebb rangú hajónak ágyújáért 400 livra jutalom fog adattatni. — A' nyereségből a' Frantzia Admirál 7; a' hajós kapitány 6; és minden hajós legény eggy részt fog venni.

A' vért szomjuhozó Revolutionális szék Oct. 7-dik napján 4 személyt küldött *Marát* után a' más világra, ezek között vólt *Gorsás* a' N. Gyűlésnek égyik vólt tagja, a' ki is, a' múlt *Májusnak* utólsó napján történt revolútiókor *Párisból* elébb állott. Azzal vádoltatván, hogy ő fő oka lett vólna a' Szerentsétlen királyi familiának a' *Tempeli* fogságból való ki szabadításában, jutalom tétetett a' fejére; még is vissza mérészlett *Párisba* menni, és kedvesével égyütt a' revolutionális kertben sétálgatni, holott meg is fogattott, és kevés tzeremoniát tévén vele a' revolutionális szék ki mondotta fejére az halálos szententziát. Egész bátorsággal lépvén fel a' véres teatromra, ártatlannak lenni mondotta magát, feleségét, gyermekeit a' népnek kegyelmébe ajánlotta, 's végtére meg ölelvén gyontató papját, maga bé helyhezette magát a' *Gvillotinába*.

Ennekelötte sohol sem vólt a' gyönyörűség leányinak olly divattyok, mint *Párisban*. — Seregenként jártak estvéneként a' közönséges sétáló és múlató helyeken.

Néhány közönséges levelekből azt olvassuk, hogy ezeknek Szerentséjeket is meg irigylette a' *Párisi* polgári előjáróság, és nemtsak azt tiltotta meg, hogy estvéneként az uttzákon ne járhasanak; hanem égyfzersmind azt is, hogy még nappal se mutathassák magokat a' közönséges sétáló és múlató helyeken.

Eggy közönséges levél azt adja tudtunkra, hogy *Gaston* a' Royalistáknak fő kórmányozója

két hajós tisztet küldött, igen fontos okokra nézve *Londonba*. Ugyan ezen lelvélből tudjuk, hogy az ő hadi serege 160 ezer főre megyen, és igen jól fel vagyon fegyverkeztetve; 150 ezernek flintája és bajonétája vagyon, 10 ezernek pedig hegyes dárdája. Ennekfelette 12 vagy 15 ezer linea seregi (igy neveztetnek Frantzia Országban a' rendes és állandó seregek); ezek is elég dolgot adhatnak a' patriota seregek; hát még az ellenek hadakozó hatalmasságoknak fegyverben gyakorlott vitéz seregei.

Fülébe menvén a' N. Gyűlésnek, hogy az Anglusok sok féle erőszakoskodást, és kegyetlenségeket vílznak végbe *Tulonnak* lakosai ellen, (NB. a' *Jakobinusoknak* értelmek szerént); áhatatosan el tökélettelte magában, hogy azért az egész Anglus nemzetten bosszút fog állani. Arra való nézve a' közönséges jóra vigyázó commissiónak javaslása szerént ezeket határozta meg.

1. Minden Angliában, Scociában, Hyberniában, Hannóverában, és más Anglusokhoz tartozó tartományokban készült manufacturák, egytalylyában ki tiltatnak a' Frantzia köz társaságnak kebeléből.
2. Minden Frantzia harmintzadosoknak kemény büntetés alatt parantsoltatik, hogy semminémű Angliai portékát bé ne botsássanak.
3. És valaki közülök ezen végzésnek tellyesítését el mulatándja 20 esztendeig való vasra büntetessen.
4. Valaki Angliából, Scóciából, Hyberniából, Hannóverából, valami portékát viénd, veénd, és viselénd, hasonlóképpen 20 esztendeig vasba járjon.
5. Akár kereskedő akárki más legyen az, a' ki áruló bolyta eleibe azt a' jelentést tejéndi, hogy nékie Angliai portékája legyen el adó, gyanúsnek tartatik, 's mint olyan tömlötzre vettetik, sőt
6. Még azok is 20 esztendeig való tömlötzre ítéltetnek, a' kik vagy újság leveleikben, vagy másképpen jelentést tenni mérészeléndenek, arról, hogy itt vagy amott Angliai portéka vagyon el adó.
7. Minden Frantzia Országban, avagy ahoz tartozó tartományokban la-

kó, avagy tartózkodó Anglus király jobbágya fogtasson meg. 8. Minden Angliai, Scóciai, Hyberniai, Hannóverai s. a. t. jobbagyoknak Frantzia Országban lévő ingó bingó örökségeik foglaltassanak el a' Frantzia nemzet számára. 9. A' melly előjárók leg ottan ezen végzést végben nem vijéndik, 10. elztendeig tömlötzben üllyenek. 10. Hasonlóképpen büntetessenek azok meg, a' kik vagy az Anglus királynak jobbágyait, vagy azoknak jószágait el titkolándják.

Nagy Britannia.

Londonból hozzánk érkezett tudósítások szerint, két izben indult ki Lord *Hoove* a' *Torbay* kikötő helyből (*Torbay Darmouth* városával által ellenben lévő tenger kebele, holott III. *Wilhelm* Orániai hertzeg, és Hollándiának helytartó Fejedelme, 1688 elztendőben, leg elsőben az Anglus földre ki lépett, II. *Jakob* király ellen menvén segítségére az Anglusoknak) de mind két izben vissza kellett néki oda térni az elienkező tengeri szelek miatt. — *Dublinba* Oct. 3 dikán érkezett eggy Amériikai hajós kapitány, a' ki azt a' hirt vitte oda, hogy el nem pártolt ugyan még *Burdó* a' Párisi N. Gyűléstől, hanem igen közel vagyon hozzá, mellyre leg nagyobb ösztöne a' kenyérnek és másféle eleséseknek rendkívül való szüksége. Nem hogy meg bővitetett volna az oda való polgári előjáróknak tett rendelések által a' kenyér; sőt még jobban meg szűkítetett. Ezt is hozzá tette, hogy három lisztes hajók érkezvén oda, kéntelenitettek assignatákért adni arújokat, mellyekért senki sem akart nékik kész pénzt adni, engedelmet kérvén a' N. Gyűléstől, hogy szabad legyen nékik azon assignatákon bört, és pálinkát vásárolni, mellyre azt a' választ nyerték, hogy sem bört, sem pálinkát nem szabad nékik az országból ki vinni.

Hadi Történetek.

Minekutánna a' *Bétsi* hadi Cancellária ki adta, és holizasan le iratta volna a' győzhetetlen *Weisenburgi* lineának Octob. 13-dik napján Gróf *Wurmser* lovas hadi vezér által lett szerentsés által törettetését: nekünk is szerentsénk vagyom ezen igen nevezetes történetnek E. O. való közlésére. Tartsuk meg előre, hogy a' múlt századokban, szabad Német Birodalombeli város volt *Weisenburg*, és csak 1697 ik esztendőben szerzett *Rüzvigi* nevezetes békesség által engedtetett a' Frantzia koronának, holott 1746 dik esztendőben igen erős, és ekkorig győzhetetlen sántzokat, és bástyákat épittetett XV *Lajos* Frantzia király. — Ebben az erős lineában helyhezítették a' Frantzia patrióták reménységeket, 's úgy gondolkoztak mindnyájan, hogy bátolegész Európa oda vony-nya is erejét, még sem vehet azon diadalmat. — Melly igen meg tsalatkoztak légyen reménységekben, elegendőképen meg mutatta e' folyó hólnapnak 13-dik napja. — Ezen győzhetetlen lineának lejendő meg győzetésére 6 colonnéra osztotta fel Gr. *Wurmser* a' kórmányára bizatott Császári Királyi hadi seregeket, az *elsőt Waldeck* hertzegre; a' *másodikat Hotze* Gen. Májorra; a' *harmadikat Jelachich* Gen. Májorra; a' *negyediket Mészáros* Gen. Májorra; az *ötödiket F. M. L. Gr. Kavanaghra*; az *hatadikat* Gen. Májor *Kospothra* bizta; *Condé* hertzegnek serege a' többinek bal szárnyára állitatott, és ez a' *hetedik* colonné volt. — Az *elsőnek* azt parantsolta, hogy *Blittersdorfnál* mennyen által a' *Rajná*n, foglalilya el *Selzet*, és a' *Motterni* tetőkig előre menvén, kaptsollya magát öszve a' harmadik colonnéval, és hogyha *Lauterburgba* venné magát az ellenség, eggy részével zárná azt bé, más részepedig venné hátul a' lineákat.

A' *második* colonnéra a' vala bizattatva, hogy *Binvald*, és *St. Rémesi* malom között menne által a' *Lauter* vizén, állapotna meg *Schlecht-*

haldnál, és egy része fúrná magát *Lauterburgig*, más része lenne segittségül *Waldeck* hertzeg colonnéjának a' *Rajna* vizén való által menetében, és *Jelachich* Generál előbb lejendő menetelének, kivel annakutánna öfzve kellene magát kaptsolni.

A' *harmadik* colonné foglallya el a' *Lauterburgnál* lévő végső redutát, az ellenségnek körül sántzolt tábori helyét, kaptsolná magát öfzve az *első* colonnéval, 's foglalná el a' *Bienvaldot*, és segitené az *első* colonnénak egy részét *Lauterburgnak* szemen való tartásában.

A' *negyedik* colonné két osztályra osztatott, mellynek egyike *Nagy Steinfeldhez* és *Kapsveilerhez* küldetett a' *Frantziáknak* az erdőből való kiűzetésekre, a' másik résznek pedig a' vala meg hagyattatva, hogy kiss és nagy *Steinfeldnél* támadná meg a' *Frantzia* redutákat és battériákat, még pedig bajonétákkal, és mind a' nevezett falukat, mind alsó *Otterbachot* foglalná el.

Az *ötödik* colonné ütne alsó *Otterbachra*, és az ott lévő sántzokra. — A' *hatodik* rontana *Haf-telre* és felső *Otterbachra*, 's lövöldözné a' *Haf-teli* sántzokat.

A' *hetedik* colonné két részre osztollyon fel, az egyik *Wiomini* Generál alatt *Bergzábern* felé, a' másik maga *Condé* hertzeg alatt *Dörnbach* felé mennyen, 's foglallyák el az ott lévő hegyeket.

Ennekfelette, hogy annyival szerentséesebb ki menetele legyen a' fel tett tzelnek, előre meg határozatott, hogy a' *Weisenburgi* lineának közönséges meg támadtatások előtt harmad nappal ütne a' *Brunsvigiai* hertzeg a' hegyek közt lévő *Frantziákra*, üzné ki őket a' *Bundenthali* és *Lenbachi* tanyájokból, Oct. 13-dikán menne *Wertig* előre *B. Stein* Gen. Lájtinánt; a' *Svéviai* kerületből lévő seregeknek vezére pedig vizsgálódna a' *Rajna* jobb partyán.

Minekutánna ezen rendelések meg tétettek, és ki ki az utolsó pontig véghez vitte volna a'

reá bízott dolgot. Octob. 13 dik napján reggeli ötödfél órakor közönséges jelt adatott Gr. *Wurmser* három haubitz gránátoknak a' levegő égbe lett lövettetések által. Halván ezen jel adást a' ki rendeltetett colonnék, mellyek már annakelőtte két órával az utolsó strázsáig nagy tsendességben ki mentenek, eggyzersmind reá rohantak az e lenségre. Minthogy pedig a' leg súlyosabb dolog, úgymint a' nagy *Steinfeldi* redutának ostromlása, és meg vétetése kedves hazánkfiára vitéz *Mészáros* G. Májor úrra vala bizattatva, erre függesztette leg inkább a' fő kórmányozó vezér Gr. *Wurmser* maga izemeit. Ezt a' negyedik colonnét két osztályra osztotta fel az említett Magyar hárós, az első *Souel* Pellegrini regementéből való *Obesternek* vezérlése alatt tsak hamar ki üzte az ellenséget a' *Bienenvaldi* bé vágatott fák között, hanem két Frantzia sántzra bukkanván az erdőben, mind ő maga, mind *Brentanó* és *Fluk* kapitányok, 's velek égyütt 37 ember agyon lövettek; *Vadnianszki* kapitány, *Rofzmadovski* fő hadnagy, *Otkolek* all hadnagy, *Paska*, *Feldner*, és *Litomiski* zászlótartók, 's velek égyütt 340 ember keménnyen megsebessitettek.

Ezen véletlen, de hirtelen történt veszteség után, *Holbeim* fő Strázsamesterre bizta *Mészáros* Gen. Májor az első osztálynak kórmányát, és az ellenségnek meg támadtatását, a' ki a' Horváth Országi végbeli katonáknak két osztálya által segítettvén, izerentsésen ki üzte a' Frantziákat a' nevezett erdőből.

Mészáros Gen. Májor colonnéjának második osztályával *Kovachevich* Obester támadta meg a' *Scheid* nevű falut; az alatt mig B. *Laudon* Obester, és *Arnsvald* fő Strázsamester, két batallion gyalogsággal, mind az első, mind az az után következett Frantzia sántzokra ütöttek, a' honnan égyyszeribe ki is üzték ökemeket. — Nem kevés segittségekre vólt nékiek *Leopold* fő herczeg huzár regementének égyik divisiója, mellyet B. *Szentkereszti* Oberstlájtnánt, és *Bajalits* kapitány

vezérlettenek. Eggyzersmind Gr. *Gyulay* gyalog magyar regementének két batallionya is *Obester Kempf* vezérlése alatt fel hágtak a' győzhetetlen redutákra, és *Piatsek* Oberstlájtnánt úr kormánya alatt lévő *Erdödi* regementének egy divisiója által segítettén, kiss *Steinfeldnél*, és alsó *Otterbachnál* állott Frantziákat hátúlról kerítették. Ilyenképpen el foglalták azt a' redutát, mellyet nemcsak önnön maga a' természet, hanem a' mesterség is annyira meg erősítették, hogy abban bátorságosnak lenni gondolta magát az ellenség, kik között, 10 nagy kaliberű ágyúkkal, és két haubitzával égyütt, 200 estenek a' győzedelmeseknek kezekbe. Ezt a' szerentsés történetet mingyárt tudtára adta Gen. Májor *Mészáros*, fő hadnagy *Lang* adjutánsa által Gróf *Wurmsernek*. Nem le írni, de még tsak szóval ki mondani sem lehet azon rendkívül való örömet, mellyet e' nem reménylett szerentse, mind a' kormányozó vezérben, mind a' győzedelmeskedett vitézekben szerzett, a' kik számos *Éllyen a' Császár! Éllyen Mária Theresia!* kiáltással harsogtatták a' levegő eget. Leg ottan maga is *Steinfeldhez* menvén Gróf *Wurmser*, öfzve kaptsolta a' negyedik és ötödik colonnét, és felső *Otterbach* felé küldötte a' hatodik colonnének segítségére. A' mint fellyebb említettük, *Kospóth* Gen. Májornak kormányára vala ez az utolsó bizattatva; a' ki is égyvénhány könnyű és nehéz battériákat hanyattatván fel, keménnyen lövöldözette az ellenségnek redutáit, és bátor ezek sem halgattanak, mindazáltal tsak ugyan ki üzettettek azokból. Észre vévén Generál *Kospóth*, hogy a' *Dörnbachból* ki üzetett Frantziák a' felső *Otterbachban* lévőekkel öfzve kaptsolták, és keménnyen védelmezték volna magokat: két batallion gyalogságot, és egy escadron vasasokat küldött a' felső *Otterbachi* szőlők alá, a' ki is ódalaslag vévén az ellenséget, nemcsak ki mozdította helyekből, hanem égyzersmind sokakat le is szózott közülök.

Maga meg valíya Gróf *Wurmser*, hogy a' *Condé* hertzeg serege mindent végbe vitt, a' mit egy vitéz seregtől lehetet kívánni, és várni; e' rontott *Bergzábernre*; ez ütött *Dörnbachra* két Erdélyi batallionnak, u. m. *Péchi* fő Strázsamester vezérlése alatt egy Székely, és egy Oláh batallionnak segítségek által; 's olly vitézi módon viselte magát, hogy az ottan lévő erős redutából kéntelen vólt az ellenség ki menni 's az hegyek közzé vonni magát. Ide is utánna ment a' *Conde* hertzeg serege, és mind addig üzte őket, valameddig tökéletesen ölzve nem kaptsolhatta magát a' Cs. K. seregekkel. *Condé* hertzegnek fia, és unokája, úgy nem külömben az ezen sergnél lévő Frantzia nemesek rendkívül való példáját adták vitézségeknek.

Azonközben szüntelen való ágyúzás, viaskodás, és Frantzia sántzoknak egymás után lett el vételek közt egészlen *Weisenburgig* ment a' negyedik, ötödik, és hatodik colonné, mellyeknek fő kívánságok e' vala, hogy még azon nap birtokokba ejthessék *Weisenburg* városát. Ahozképest mingyárt fel is kérette azt Gr. *Wurmser*, a' honnan azt a' választ vette, hogy egyedül fegyvere 's hatalma által juthatna annak birására. — Így lévén a' dolog, azt parantsolta a' *Condé* hertzeg corpusának, hogy a' hegy között menne a' város felé, egy colonnét pedig a' *Lauter* vizéhez rendelt olly véggel, hogy a' hegyen lévő Frantzia redutákat lövöldözné. Ezen végét el érvén, keményebben kezdette *Weisenburgot* szorongatni; de mivel így sem akartak a' városbeliek a' szép szónak engedni, bé lövette Gróf *Wurmser* a' kapukat, és minekutánna egynéhány batallion fel hágott vólna a' köfalakra, estvéli 6 órakor fel adattatott maga a' város is.

Minthogy a' többi colonnék, a' három haubitza gránátokkal adattatott jelt, távól lételek miatt sem nem láthatták, sem nem halhatták: ahozképest egyedül a' meg határozott órán kezdetek az ellenség meg támadásához. — —

Minekutánna a' második colonnének vezére *Höcze* Gen. Májor Gr. *Eszterházi* fő Strázsamestert néhány gyalog és lovas osztályokkal ki küldötte volna olly véggel, hogy fel nyilt szemekkel vigyázza a' Frantziáknak mozdulásaikra, *Lauterhez* menni parantsolta Gr. *Gyulai* Oberstlájtinántot, a' ki nem gondolván az ellene lövöldöztetett kártátsoknak, és apró fegyvernek hevével, a' *Lauter* vizéhez ment, a' sántzra fel hágott, 's ki üzte onnan az ellenséget, a' kit *Leopold* fő hertzeg regementének fő Strázsamestere *Ürményi* úr üzöben vett, 's a' mint lehetett, hufzár szablyájával aprította. — Ugyan akkor által ment *Borsos* Oberstlájtinánt *Waldeck* dragonyosainak egy divisiójával, és *Solms* hertzeg a' *Hasszus* hufzárokkal a' *Lauter* vizén, és a' nagy serénységgel vettett hidakon a' gyalogság, a' kik öszve vetett erővel fogván a' lineáknak ostromlásához, egészen *Lauterburgig* vissza szoritották a' patrióta seregeket. Még is mindazáltal dél utánni három órakor újjobban ellenkezni kezdetek gyözedelmes seregeinkel, és a' Császár nevét viselő gyalog regementnek két batallionnyát vissza is szoritották; hanem bezzeg bé fizettek nekik a' *Waldeck* hertzeg dragonyosai, és a' *Hassziai* hufzárrok, a' kik nemtsak zürzavarba vitték őket, hanem egészen meg is verték, 's széllyel szórták.

Valamint az eddig említett colonnék, úgy a' *Jelachich* Gen. Májor colonnéja is végre hajtotta a' reá bizatott dolgot, nemtsak az által, hogy a' *Lauterburgnál* lévő ellenséget meg zavarta, hanem az által is, hogy mind az ott lévő lineákat, mind magát a' várost el foglalta, onnan a' Frantziákat ki üzte, és nem keveset küldött közülök a' más világra. Méltó hogy ezen emlékezetes nap, mellyen nemtsak a' gyözhetetlen *Weisenburgi* és *Lauterburgi* lineák, hanem e' nevezett két erős város is térdet fejet hajtottak a' két fejü sasnak, arany betükkal irattasson bé az *Austriai* krónikákba.

Folytatását másszorra hagyjuk.

Magyar Ország.

Tek. Mártonffy István Úr, T. Hont Vármegyének fő Notáriussa illyetén Orátiót mondott Mélt. Gr. Kohary Ferentz Úr ő Nagyságához, örökös és Fő Ispánságába lett bé iktattatásakor:

Méltóságos Gróf, örökös Fő Ispány, királyi Komornyik, 's Helytartó Tanátsos, Nagy, Jó, Kegyes Urunk!

Noha kedves eleinknek sok renbéli szép végzéseit mai napig is méltán tiszteljük, de mindazok között szerentsés emlékezetet hagy amaz is, melly által hazánkban tisztviselő hivatalokat jobbára, a' főbb vezérléseket pedig majdan mindnyáját királyi kegyelem alá hódította.

Mert tulajdona az uralkodó fejedelmeknek, hogy ki lássák roppant birodalmaiknak leg kissebb szegletiben is hibáját, pótolják szükségét, nevellyék bódogságát.

Nyilván tapasztallyuk ezt Felséges Urunkban, ki számtalan munkálódásai, 's szűnés nélkül való fáradozásai közt, hadi népeinek jól öszve rendelésével, nemcsak országait irigy ellenségei ellen védelmezni magát elegendőnek lenni tapasztaltatytya, de itthon is azon fogyatkozásunkat, melly jó emlékezetű Mélt. Gróf *Kohary Ignátz* úr halálával elő fordúlt, helyre állítani, 's arra Nagyságodban azt, kinek szinte Megyénk kórmányozására jussát, 's illendő méltóságát esméri, választani méltóztatott.

De méltán is, mert Gróf *Kohary* ház hajdani, és ditsőséges Nemzete, Ország Birák, belső titkos Tanátsosok, fő Kamarások, hadi vezérek, *Hontban* örökös mását sűrű kedves Fő-ispányok. Nem szükség azoknak sűrű nyomain tavoznunk.

Tudjuk szomszéd *Bars Vármegyének* Vezekény mezeit immár ez előtt népiben vassal pusz-

titott városiban, faluiban, tüzzel rongált hazánk
nak ügyét támogatta első *Koháry István*, és mi-
nekutánna győzedelemről győzedelemre járt, ugyan
az említett szomizéd Léva táján ütközetekre kén-
telenítette ellenségét, 's életével áldozott bajnok
vitézeit idővel előzte.

És hogy el halgassam ama nagy hadi vezért
Gróf *Koháry Pétert*, 's első *Istvánnak* fiát *Far-
kast*, ugyan ennek második fia, hasonlóképpen
István a' Füleki várual jeles vezérléséért, 's ki-
rályához szűz hivségeért hollzasb ideig raboskod-
ván, tündöklött végtére, 's Ország Birói méltó-
ságra emeltetvén, lizerzette ezen Megyének is
örökös Fő-ispányságát.

Kövezték ennek példás nyomait *András és
Miklós*, mind ketteje Megyénknek kedves előjá-
rói, 's hazánk hadi vezérei.

De sem időm, sem izéloom akár törvényeink
fejezetiből, akár országunk jelesb történetes írá-
siból Gróf *Koháryak* ditsóult hamvait rendre tsu-
dálnom.

Ezeknek unokája Nagyságod, férfi kora első
zsengéjében, már is úgy vette fel régi fényes
eleinek halhatatlan nyomait, hogy hasonló elő-
meneteleit minden tekintetek, minden környülál-
lások jövendőlik.

Meg esmérte még bóldog emlékezetű máso-
dik *Jósef* Nagyságodnak buzgóságát, jobbakra ké-
szült indulattját, 's ezeknek fel serkentése okáért
udvari Cancelláriájához alkalmaztatta. Második
Leopold pedig ott fellyebb emelvén Nagyságodat,
nyújtott a' méltóságos hivatalokra több just. —
Nem is sokára hagyódott függőben királyi ke-
gyelmének reménysége, mostan ditsőségesen ural-
kodó fejedelmünk szemlélt nagyságodban főbb 's
terhesb tisztviselésekre, 's igazságnak ki szolgálta-
tására eleven erőt, tökéletes kéfzségét, nagy te-
hettséget, ugyan azért helytartói Tanátsosnak vá-
lasztván, kevés idő múlván mostani, 's jövendő-

béli javunkat égyben látván, Megyénk fő igazgató örökös székébe ültetni méltóztatott.

Régi ideje, hogy eleink e' Méltóságos Ház örökös Fő ispányi igazgatásának engedelmeskedtek, 's birták állandó szerentséjeket.

Felséges gondviselés az, melly Megyénk határait kardos orofzlánokra bizta.

Nem újság mi nállunk Nagyságod, 's azért ohajtott érkezésivel nem is szünetik újra böldegéságunk, hanem előbbi hanyatlásából csak tér.

Szerentsések e' Ns Megyének minden Rendei, mert módjok Nagyságoddal is meg esmértetni a' Felséges udvarhoz természeteket, égykorú szűz, hiveségeket, Nagyságodhoz tisztelő hajlandóságokat, másokhoz szíves atyafiságokat, az adó-fizető néphez tápláló jámborságokat.

Szerentsések vagyunk mi is a' köz jónak szolgálai, mert hivatalunkat annál inkább dicséretesen visellyük Nagyságod vezérlésével, a' ki itt ugyan arra való ösztönünk lessz, fellyebb pedig ártatlanságunk fenn tartója.

Szerentsések vagyunk minnyájan, mert Nagyságod érdemünknek ajtaja oda tekintetve is, hogy minekutánna nagyobb méltóságai fellyebb emelik, akkor és ott is pártfogó emlékezetét reménylhettyük.

Minden részről tehát táplál erős birodalmunk, hogy valamint mai nap foglalt örökös székében, 's az által minden régi 's gyökeresen birtokos vérinek szármozását Nagyságod folytatva ékesítette: úgy Megyénknek határait, szabadságait, mind azon széknek szoros tulajdonát, velünk közönséges örömére nemtsak vezérleni, de vilzontag különösen ékesíteni, 's végig terjedő kedves emlékezetére böldegítani fogja Nagyságod. Kinek már is hozzánk járuló hajlandóságát, 's kegyességét tapasztalván, éppen nints kéttségünk, hogy azt ez után is ne esmérjük. Ajánljuk tehát ma-

gunkat Méltóságos jóvóltaiban, 's szívesen ohaj-
tyúk: Ellyen Nagyságod frissen, és sokáig szeren-
tsésen!

Somogy Vármegyéből. — Lengyel Thotiból:
10 ik Octob. írja egy érdemes jó akarónk, hogy
múlt Sept. 22-ik napját követett éjjel a' sebes es-
szőzés közt, a' Méltóságos Uraságnak három kazal
szénájában bé ütven a' ménkö, mind ezeket, mind
kukuritzával tellyes tsürét meg emészttette. Ezen
Méltóságos úr maga kedves magzatait bátorsá-
gosabb helyre vitte, maga pedig a' Méltóságos
asszony mind addig, míg a' tűz tartott, térden
álva, 's ki terjesztett kezekkel imátkozott, és a'
midön a' tűz által meg emészttetett jólzága hamvai-
nak szemlélésére ment volna, nemcsak nem zúgo-
lódott az Isten sújtoló kezei ellen; sőt inkább
tellyes meg nyugovással lévén, így szóllott *Jóób-
bal.* Az Úr adta, az Úr el is vette, áldott lé-
gyen szent neve érette.

Borsod Vármegye. Itt már el kezdődött a'
szüret; de a' sokáig tartott szárazság miatt a'
szöllő csak el sülvén, és meg nem éredhetvén,
azután következett három hétig tartott essőzés
miatt éretlen, nagyon rothadásnak indulván, sem
jó, sem sok bört nem reménylünk; már most
ugyan igen szép időre fordulván, érik is, aszik is
a' szöllő. De az asszúszöllőből is kevés halznot
reménylhetünk.